

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 93/2014-5

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. februára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť J. M., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj porušenie čl. 12 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom predsedníčky Okresného súdu Topoľčany vo veci vedenej pod sp. zn. Spr. 3017/2008 a jej prípisom z 25. júna 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2013 doručená sťažnosť J. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj porušenie čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy postupom predsedníčky Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. Spr. 3017/08 a jej prípisom z 25. júna 2008 súvisiacim s vybavovaním jeho sťažnosti smerujúcej proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 76/1991.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalovaného účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 76/1991, predmetom ktorého bolo rozhodovanie o žalobe o určenie otcovstva. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 8 C 76/1991 z 28. januára 1992 bol sťažovateľ určený za otca žalobcu. Proti označenému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave – pobočka Nitra rozsudkom č. k. 14 Co 194/92-49 z 24. septembra 1992 tak, že odvolaní napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 20. júna 2008 sťažnosť, v ktorej vyjadril nespokojnosť s postupom tohto súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 76/1991. Sťažnosť v predmetnej veci vybavila predsedníčka okresného súdu v súlade s § 62 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) prípisom sp. zn. Spr. 3017/2008 z 25. júna 2008, v ktorom uviedla, že sťažnosť považuje za neopodstatnenú.

Sťažovateľ sťažnosťou doručenou ústavnému súdu navrhuje, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy postupom predsedníčky okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. Spr. 3017/08 a jej prípisom z 25. júna 2008 súvisiacim s vybavovaním jeho sťažnosti smerujúcej proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 76/1991 a označený prípis predsedníčky okresného súdu zruší.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Sťažovateľ v prvom rade namieta, že označeným postupom a prípisom predsedníčky okresného súdu podľa zákona o súdoch došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo na to, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch sťažnosť na postup súdu môže podať účastník konania alebo strana v konaní. Sťažnosť na postup súdu môže smerovať proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo porušovaniu zásad dôstojnosti súdneho konania sudcami, súdnymi úradníkmi alebo zamestnancami súdu, ktorí plnia úlohy pri výkone súdnictva.

Podľa § 63 zákona o súdoch sťažnosti vybavuje predseda príslušného súdu, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Sťažnosti na predsedu súdu vybavuje predseda súdu vyššieho stupňa.

Podľa § 64 ods. 1 zákona o súdoch účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní alebo porušené zásady dôstojnosti súdneho konania, a odstránenie zistených nedostatkov.

Podľa § 64 ods. 2 zákona o súdoch orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti. Ak je to na riadne vybavenie sťažnosti potrebné, vypočuje sa sťažovateľ a vyjadria sa k nej osoby, proti ktorým sťažnosť smeruje, alebo ďalšie osoby, ktoré môžu pomôcť pri prešetrení sťažnosti.

Podľa § 64 ods. 3 zákona o súdoch ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, a ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.

Podľa § 65 ods. 1 zákona o súdoch sťažnosť musí byť vybavená do 30 dní odo dňa jej doručenia orgánu príslušnému na jej vybavenie.

Podľa § 65 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak lehotu podľa odseku 1 nemožno dodržať z dôvodu nemožnosti zabezpečenia podkladov na riadne vybavenie sťažnosti alebo v prípadoch náročných na prešetrenie, možno lehotu uvedenú v odseku 1 predĺžiť; sťažnosť však musí byť vybavená najneskôr do troch mesiacov odo dňa jej doručenia orgánu príslušnému na jej vybavenie.

Podľa § 65 ods. 2 zákona o ústavnom súde o každom predĺžení lehoty na vybavenie sťažnosti a o dôvodoch predĺženia je orgán vybavujúci sťažnosť povinný písomne upovedomiť sťažovateľa bez zbytočného odkladu v rámci lehoty podľa odseku 1.

Podľa § 66 zákona o súdoch o spôsobe vybavenia sťažnosti a prijatých opatreniach na odstránenie zistených nedostatkov musí byť sťažovateľ upovedomený písomne. To neplatí, ak sťažovateľ na písomnom upovedomení netrvá alebo ak sťažovateľ zomrel, stal sa nezvestným alebo je pre trvalý pobyt v cudzine nedosiahnuteľný.

Podľa § 67 ods. 2 zákona o súdoch sa na prešetrenie vybavenia sťažnosti primerane použijú ustanovenia tohto zákona o vybavovaní sťažností.

Podľa § 68 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, použije sa na vybavovanie sťažnosti osobitný zákon, ktorým je zákon č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sťažnostiach“).

Ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že postup pri vybavovaní sťažností podľa zákona o súdoch nemožno *ratione materiae* považovať za konanie, v ktorom by sa bezprostredne rozhodovalo o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ale ide o administratívne konanie, ktoré nepodlieha ochrane práva na spravodlivý proces so všetkými jeho atribútmi, t. j. aj vrátane základného práva na urýchlené konanie vo veci (m. m. IV. ÚS 241/07, IV. ÚS 210/2011, IV. ÚS 326/2011).

V posudzovanom prípade sťažovateľ namieta postup administratívneho charakteru upravený už uvedenými právnymi predpismi (zákonom o súdoch a zákonom o sťažnostiach), v rámci ktorého sa nerozhoduje bezprostredne o právach, resp. povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, pričom ho z hľadiska predmetu nemožno považovať za správne konanie [pozri k tomu § 1 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, pozn.]; aj preto sa na neho nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (správny poriadok). Táto špecifická oblasť preto nespadá podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu pod garancie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Uvedené skutočnosti súčasne vylučujú možnosť existencie takej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom predsedníčky okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Spr. 3017/2008 a jej prípisom z 25. júna 2008 a základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie zakladala reálnu možnosť vysloviť porušenie tohto základného práva.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v časti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy

Sťažovateľ tiež namieta, že označeným postupom predsedníčky okresného súdu a jej prípisom došlo aj k porušeniu čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Ustanovenia čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy majú charakter všeobecných ústavných princípov, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Tieto články ústavy sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 383/08). Aplikácia uvedených ustanovení ústavy sa v konaní o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb viaže na vyslovenie porušenia osobitne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa (ide o sprievodný účinok porušenia základného práva alebo slobody), t. j. k porušeniu čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy môže dôjsť len v spojení s porušením niektorého konkrétneho práva alebo slobody garantovaných ústavou, príp. kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou.

Keďže v danom prípade ústavný súd dospel k záveru, že vo veci sťažovateľa nemohlo dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom predsedníčky okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Spr. 3017/2008 a jej prípisom z 25. júna 2008, nemožno vzhľadom na uvedené uvažovať ani o tom, že nimi došlo k porušeniu čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. februára 2014